"حاج آقا گلابی" و "خودان شرابی".

حاج آقا گلابی سولدوزن اسکی مولالاریندان دیر، اونون آتاسی دا سولدوزون کندلریندە مولالیخ ائدیب و ایندی اونون ۵۰ یاشی وار و آتاسینین یولون ایدامه وئریر. او خالقین ایچینده درین سایغی و احتراما صاحیب دیر. اونا باخمایاراق کی حکومت مولالارین اَلینه توشوب، اما او هئچ زامان قدرته یاخینلاشمیب و هر زامان موللالار یاراتدیغی ظولوم و عدالتسیزلیغین قاباغیندا دوروب و یا اَن آزی هئچ بیر ایش گورمه سه ده، حاکیم لرین ظولوم و یاراتدیغی جنایتلره اَلین باتیرمییب و بودا خالقین ایچین ده اونا درین سایغی و محبتَه سبب اولوب دور. حاج آقا گلابی نین ظنینه گوره امام زمان ظهوروندان سونرا ایسلامی حکومت قورولا بیلر، نَدَن کی او دئیر مولادا بیر شخص اولاراق حاکمیته اَل تاپسا گناه و معصیت و ظولوم ائلیه بیلر و اونون ظنینه گوره اگر موللالار حکومت ائلیب و اونلارین حکومتی اینسانلیغ مقدوریتینه گوره آخساقلیقلاردان برابر اولسا، بو سونوندا خالقی ایسلام دان زده ائلیه بیلر. ائله بونا گوره او بیری موللالاری سولدوز خالقی او قدر سئومَز و چوخلو یاس و دویون مجلیس لره حاج آقا گلابی نی آپاریلار. دکتر احمدی ده سولدوزون سوادلی و دردلرینه یانان اینسانلاردان دیر کی حیاتی بویو حاکمیتین ظولمونه قارشی میلتین یانیندا اولوب دور و بو سبب اولوب کی ائنورسیته ده ایشین اَلدَن وئرسین و حیاتین اویرنجی لره اوزل درس وئرمك دن کئچیندیرسین، اونون بو اخلاق و رفتارلاري سبب اولوب کی میلتین و اوزلیخله گنج لرین ایچینده چوخ یوکسك سایغیا صاحیب اولسون. اونون بو گون اوغلونون تویودور و او حاج آقا گلابی نی چاغیریب کی "بی دن – گلینین" صیغه سین اوخوسون. یای اولدوغو ایچون حیاطا میز و صندل دوشویوبلر و قوناخلارین هامیسی آخشامین سرین هاواسیندا کی آغ یئل ده اسیر حیاط ده اوتوروب لار. آقای احمدی شهرده سایغی یا صاحیب اولدوغو ایچون قوناق لاری چوخدو و هر کس و هر تورلو آدام گلیب، مثلاً "رحمان " سولدوزون قدیم سولچو لاریندان دیر کی تئوری اولاراق گوجلودور و چوخلو تئوریك مجله لرده یازی یازار، یا آقای محمدی لیبرال دوشونجه لی دیر کی ، عیسی بی آذربایجان تاریخ و ادبیاتیندا سوز صاحابی دیر و نئچه ده نه کیتاب یازیب. البته بونودا آرتیرمالی یام کی آقای احمدی ده اوزو تئوری اولاراق ایصلاح طلب دیر و بو حاق دا یوخاری سویه لی ژورنال لاردا یازی یازار. باخمیاراق کی قوناق لار هره سی فرقلی دوشونجه دن دیلر ، اما اونلار دوستلوخ عالمینده دوشونجه داعواسین دیخالت وئرمزلر و بونا اعتیقادلاری وار کی دوشونجه دعواسی صاندیق و ژورناللاردا قالار و رئال دوستلوغو ائتکیله مه مه سی گرکدیر. حتی بو جمع ده خودان شرابی ده وار کی شهرده مزه توکمه غه مشهوردور و حیاتی قفه خانالاردا میللتی کارخانایا قویماخدا کئچر. البته کیمسه اوندان اینجیمز و اونون سوزلرین بوینونا آلماز و میللتی بو کدر و غم ده گولدوردوغو ایچون حتی سایغی و حورمتله قارشیلانیر. نه اولورسا بو حکومت میلتین کئفین پوزور و هر زامان خودان شرابی کیمی آدام کی میلتی آرادا – سیرادا گولدورور، البته کی سایغی یا صاحیب اولا بیلر. هر کس کناریندا کی نان دانیشیر و قولاق دئدیغین آغیز ائشیدمیر. بو حالدا حاج آقا گلابی ایچری گیردی و سلام وئردی. هامی علیکم سلام دئیب حاج آقا گلابی یه سایغی اولسون آیاغا قالخدی و حاج آقا گلابی اوتوراندان سونرا هر کس تیکرار اوتوردو. اسکی زمانه دَن قالان توره دیر کی موللالار یوکسك سایغی یا صاحیب اولسون لار و اونلار بیر یئره گیریب- چیخاندا هر کس سیندینه –صینفینه، یاشینا و سوادینا باخمیاراق اونلارا سایغی اولسون آیاغا قالخاردی و بو عمل زامان پروسه سینده بیر توره یه چئوریلیبدیر کی اونون ترسینه عمل ائله مك بیر غیرنورمال عمل سایلیر. اما موللالار ایش استونه گلندَن سونرا، خالق اونلارین ظولوم و عدالتسیزلیغینه معروض قالانان سونرا، یواش یواش بو ایش مُددان توشمه غه ساری گئدیر و یا اَن آزی حکومتی موللالارین ایچری گیریب – چیخدیغیندا بیر چوخ آدام دا آیاغا قالخمیر. اما حاج آقا گلابی حکومتی موللالا اولمادیغی ایچین سایغی و احترامین اَلدَن وئرمئیب و اونا گوره ده خالق باخمایاراق چوخو اونان سوادلی و یا یاشلی دیر اما اوزلرین ملزم بیلرلر کی او ایچری گیَرنده اونون آیاغینا

دورسونلار. هر کس ساکیت قالدی و هر کس حاج آقا گلابی یه باخاراق اونون صوحبتی باشلاماغین گوزله دی، حاج آقا گلابی هر کس دن کئف احوال ائلیه رك رحمان بی یه اوزون توتدو و دئدی یئنی یازینی اوخودوم گوزل یازمیشدین، رحمان تشکور ائلدی و دئدی:

- البته حاج آقا سیزده بیلرسیز کی ایسلام دینین بینوره لریندن بیری عدالت دیر و اینانیرام کی امام حسین ایلك سوسیالیست دیر کی عیدالت و آزادلیق ایچون قیام ائلدی. بیز گره ك ایسلام دینینده اولان پتانسیلی قولانیب و دونیادا عدالت و آزادلیق یاراداق.

بو حالدا حاج آقا دئدی ابن عربی روایت ائلیر کی اوستادیم ابومدین نن سوروشدوم: مَنِ المُرید؟ (مرید کیمدیر) اوستادیم ابومدین دئدی: المُرید مَن یَستَخرجُ مِنَ القرآنِ ما یُرید! (مرید اودور کی ایسته دیغی هر شئی قوراندان چیخاردا!) البته قران و ایسلام دان هر نه استخراج ائلمه ك اولار، اما منیم اوز ظنیمجه بو مسله لر قاتیلماسا داها یاخچی دیر، البته بو منیم شخصی تجربه مه دایانیر. البته کئچن آقای محمدی دن بیر یازی گوردوم کی اودا قادین آزادلیغین و اینسان حاقلارین کی آدام اسمیت یازی لاریندا وار، حضرت خدیجه و حضرت عایشه آنامیزی میثال چکه رك کی او زامانکی توپلوم و حاکمیتده مشارکت لری ایچون بیر الگو حالینه سالیب تا کی فمینیسم حاقلارین دا قران و سنت ده استخراج اولانا و او بونون دین مبینده ریشه سی اولدوغون ساوونموشدو. بو حالدا آقای محمدی سینه سین صاف ائلیب و دئدی: البته حاج آقا من ایندی ده اینانیرام کی مدینه و اسلام حاکمیتی لیبرال دوشونجه لر اوزرینده قورولموشدو و بیز او حاکمیتی اوزوموزه الگو توتوب بوگون بیر لیبرال گورشلو حاکمیت کی هر طورلو آزادلیق و قادین آزادلیغی دا اونون اوستونده دایانیر، بیر حاکمیت یارادا بیلریخ.

بو حالدا خودان شرابی کی اَلینده کی بویوك دنه لی قیرمیزی تسبیح تؤولویوردو، بیغ لارین بورا- بورا دئدی: حاج آقا منیم سوادیم یوخدو سیز دئدیغینیز شی لری اوخویوب خیردالیام، من جواب وئره بیلرسیز کی بیز سیز موللالارین اَلیندن ها زامان قورتولاجاییخ؟

هر کس قاه – قاه چکیب گولدو، حاج آقا گلابی ده گولوُب و میلت ساکیت اولانان سونرا دئدی: اصیل سورغو و مسله کی اوستونده دوشونمك لازیم دیر بو ساده سورغودور خودان شرابی، نه واقت موللالارین اَلیندن قورتولاجاخ سیز؟ قوی هله کَبینی اوخویوب و جوانلاری یوبادمایاق، اما سنین سوالینا وقت اولسا بیر گوزل جواب وئره جه یم. حاج آقا گلین و بی ین آتالارین چاغیریب و اونلارین وکالتیله بی و گلینین صیغه سین اوخودو و هر کسه تبریك دئدی، سولدوزون توره و عادتلرینه گوره، صیغه اوخونان دان سونرا بیر کله قند گتیریب و اونون باشین قیریب و یئره آتالار، قند کله سینین باشین کیم قاپسا، او شانسلی اولار و بی عائله سی اونا گره ك پای آلیب راضی ساخلیب و قند کله سین اوندان آلالار. بونا گوره قند کله سین قاپماق اوستونده ولوله اولار، و قند کلسین قیرانان سونرا شیرینی و میوه پایلاشیلار تا گلین و بی ین حیاتی کیمی قوناق لاریندا داماغی شیرین اولسون. خلاصه قندی قیریب و شیرینی لری پایلاشدیلار، هر کس گول دئیب گول ائشیدیردی و سئوگیلیلره شادلیخ آرزولویوردولار. یاشلی آداملار بویله مجلیس لرین عادتینه گوره کی جاوانلار سس سالیب شادلیخ ائلمك ایستیرلر و اونلاردا یاشلارینا گوره سَسدن اوزاق اولماق ایستیرلر. بو حال لاردا جوانلار معذب اولوب و سیخیلیرلار، یاشلی لار دوروب مجلسی ائرکن ترك ائدیرلر تا کی جوانلار ایسته دیخلری قدر سس سالیب و شادلیخ ائلیب و اویونویوب- یالی گئدسینلر. بئش – آلتی یاشلی دوروب مجلسی ترك ائتمیشدی کی حاج آقا گلابی ده آیاقا قالخدی تا مجلسی ترك ائله سین. نه اولسا اودا موللادیر و همی ده اونلوخ بیر ایش قالمیب و هم ده جوانلار اوندان دا چکیلیرلر شادلیخ ایچون. حاج آقا قالخدی آیاقا و اونان برابر هر کس آیاغا قالخدی تا کی حاج آقانی یولا سالسین. خودان شرابی ایسته دی کی سؤالین یئنی دن تکرار ائلیه و اونون جوابین وئرمه غین حاج آقایا اونوتماغین خاطیرلادا

کی سونرا پئشمان اولدو. حاج آقا حیاط قاپی سیندان دیشاری چیخیردی کی دوندو دالینا باخدی، گوردو کی هر کس آیاغ اوسته دیر اونون احترامینا گوره. او بیردن دایاندی و اوزون خودان شرابی یه ساری توتوب دئدی:

- خودان شرابی سن سوردون کی هاواخ بیز موللالارین الیندن قورتولاجاییخ ؟

خودان اللریین قئیتانی بیغلارینا چکدی و دئدی: هه حاج آقا، یادیندان چیخدی جواب وئرسن سانکی، اما عیبی یوخ سونرا جواب وئریرسن.

حاج آقا گلابی یواش- یواش گئتدیغی یولدان گئری دونوب و دئدی : یوخ ایندی تندیر ایستی دیر و منیم لواش یاپماخ زامانیم دیر. اما سنین سوالینا من بیر باشقا سوال دان جواب وئرمك ایسترم. خودان دئدی بویور سوروش حاج آقا.

حاج آقا کی دونوب مجلیسین اورتاسینا گلمیشدی اوزون خودان شرابی یه ساری توتوب و سوروشدو: من آیاغا قالخیب چیخمامیشدان قاباخ، بئش- آلتی کیشی قالخدی و مجلسی ترك ائتدیلر، منیم ایلگیمی چکن سورو بو کی، نه دن اونلارین کی یاشلاری و حتی ساوادلاری دا مندن چوخدور، سن و یا کیمسه اونلارین آیاغینا دوروب و اونلاری یولا سالمادی؟ اما سن و بوراداکی هرکس کی بعضی لره مندن یاشلی و یوخاری مرتبه لی اینسانلاردی مجلیسده منیم آیاغیما قالخیب و منی یولا سالیب و من قاپیدان چیخماییبنجا کیمسه یئرینه اوتومامیشدی، بو فرق نَدَن قویولور خودان شرابی؟

خودان شرابی کی معروف دور سوز آلتیندا قالماز، بیراز قیزاردی و دیلی توتولا- توتولا جواب وئردی: حاج آقا من نه بیلیم، بیز اورگنمیشیخ موللا گیریب – چیخاندا آیاغینا قالخاق. بو بیر عادت اولوب کی هر کس اونو گورمك مجبورییتنده و منده بوینوز چیخادمامیشام کی، منده بو میلته باخیب و هر کس گورن ایشی تیکرار ائلیرم.

حاج آقا گلابی او حالدا کی دیقتله قولاق آسیردی خودان شرابی و او بیر قوناق لارا باخیب جواب وئردی:

« خودان شرابی اصلینده یاخچی سوال سوردو، اصلینده اینسانلیغین و گله جه غین سوروسو بودور کی اینسانلار نه زامان موللالارین اَلیندن قورتولاجاخ لار؟ اما من بونا جواب وئریرم کی بو یاخین گله جك ده دئیل، بلکه ده هیچ زامان اینسانلار موللالارین اَلیندن قورتولمویاجاخلار. بو بویوك و آغیر ایدعاما بو مجلیس دن بیر کوچوك فاکتور وئریرم، هامی من گیریب – چیخاندا منیم آیاقلاریما قالخدی، اما مندن لیاقتی، شخصیتی و یاشی یوخاری اولان اینسانلار مجلیسه گیریب – چیخدیغی زامان هیچ کس وئجینه ده سایمادی! بو سایقی منیم شخصیت، یاش و یا سوادیم ایچون دئیلدی، بو منیم مولالیخ پالتارلاریم و ایشیم ایچونودور. سیزین دوشونجه نیز و سوادینیز هر نه اولسادا، اونون قارانلیق گوشه سینده موللانین سیزدن و اینسان لارین هامی سیندان یوکسك اولدوغونو قبول ائدیبسیز. سیز ایدعا ائدیرسیز موللا حاکمیتینه قارشی مئیلینیز وار، اما اصلینده سیزین دوشونجه نیز و ایچینیزده کی دویغو تام فرقلی دیر و ایچینیزده موللایا قول و نوکر اولدوغونا دائر بیر یوخاری و یوکسك ایستك وار. سیز اوز ایچرینیزده اوزونوزو موللادان اسکیك گورورسوز، بو تاریخی بیر مسله دیر و سیزه تاریخدن میراث قالیب. حتی اونا گوره دیر کی باتی نین مدرن دوشنجه لرین قبول ائده بیلمیب و اونلارین اوز ایچینیزده قبول ائده بیلمك ایچون اونلاری ایسلام کوکنلی ظن ائدیب و یا اونلارا ایسلام دان کوك توخویورسوز. سیز موللادان قورتولماسینیز هیچ زامان، ندن کی مولا سیزین گَبینیزی اوخوماسا و اؤلونوزو باستیرماسا، گناه و سوچ حیسی قویماز سیز بیر آن یاشایاسیز بئله. اما تك بیر مدل ائلیه بیلرسیز کی موللانی کنترول ائده سینیز، اودا اوز اینسانلیغ جیلدینیزه دونه سیز و هر کسین اوز اینسانلیغ دَیَر لرینه گوره اونا سایغی و حورمت قویاسینیز.

بوکی هله سیزین آیدینلار و ساوادلی اینسانلار، اینسان حاقلارین، عدالتی و آزادلیغ کلمه لرینه هله اسلام دان کوك توخویورلار. بونو گورسه دیر اونلار نه ایسلامی تانییرلار و نه حتی آزادلیغی، عدالتی و یا اینسان حاقلارین نه اولدوغون بیلیرلر نه دیر. بو حالدا آقای محمدی گولومسه یه رك دئدی: حاج آقا، خودان شرابی نین سوروغوسونا جواب وئره ك بیزه ده چامیر آتیرسان دئمه یوخ. حاج آقای گلابی گولومسه رك جواب وئردی: منیم قدریمی بیلمیرسیزکی، آز موللا اوز طبقه و صنفینین منفعتین بوراخایب، خالق منفعتین ساوئنار. حاج آقا گلابی بونو دئدی و یواشجا قاپیدان دیشاری چیخدی.

قهرمان قنبری